EUROOPAN
TILINTARKASTUS
TUOMIOISTUIN

Kertomus polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2017

sekä yhteisyrityksen vastaus

12, rue Alcide De Gasperi - L – 1615 Luxembourg
T (+352) 4398 – 1 **E** eca-info@eca.europa.eu **eca.europa.eu**

SISÄLLYS

	Kohta
Johdanto	1–13
Polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen perustaminen	1–2
Hallinto ja ohjaus	3–6
Tavoitteet	7
Resurssit	8–12
Komission laatimat arvioinnit	13
Lausunto	14–26
Lausunto tilien luotettavuudesta	15
Lausunto tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	16
Lausunto tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	17
Toimivan johdon ja hallintoelinten velvollisuudet	18–20
Tarkastajan velvollisuudet tilien ja niiden perustana olevien toimien tarkastamisen yhteydessä	21–26
Talousarvio- ja varainhallinto	27–36
Varainhoitovuoden 2017 talousarvion toteuttaminen	27
Monivuotisen talousarvion toteuttaminen seitsemännen puiteohjelman yhteydessä	28–31
Monivuotisen talousarvion toteuttaminen Horisontti 2020 -ohjelman yhteydessä	32–36
Sisäiset kontrollit	37–39
Sisäisen valvonnan kehys	37–39
Muut asiat	40
Muiden osakkaiden osuuksista koituva vipuvaikutus	40
Tietoja komission laatimista arvioinneista	41–42

Liite – Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta

Yhteisyrityksen vastaus

JOHDANTO

Polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen perustaminen

1. Polttokenno- ja vety-yhteisyritys (jäljempänä 'yhteisyritys') perustettiin toukokuussa 2008 Brysseliin 31. joulukuuta 2017 asti kestäväksi ajanjaksoksi, ja se alkoi toimia itsenäisesti 15. marraskuuta 2010[1]. Toukokuussa 2014 neuvosto jatkoi yhteisyrityksen toiminnan kestoa 31. joulukuuta 2024 saakka[2].

2. Yhteisyritys on julkisen ja yksityisen sektorin välinen kumppanuus polttokenno- ja vetyteknologiaa koskevan tutkimuksen ja innovoinnin alalla. Yhteisyrityksen osakkaat ovat Euroopan komission edustama Euroopan unioni (EU), teollisuusryhmittymä (Hydrogen Europe) ja tutkimusryhmittymä (Hydrogen Europe Research).

Hallinto ja ohjaus

3. Yhteisyrityksen hallintorakenteeseen kuuluvat hallintoneuvosto, toimitusjohtaja, tiedekomitea, valtioiden edustajien ryhmä ja sidosryhmäfoorumi.

4. Hallintoneuvosto koostuu kymmenestä jäsenestä sekä kuudesta teollisuusryhmittymien, kolmesta komission ja yhdestä tutkimusryhmittymän edustajasta. Se vastaa yhteisyrityksen strategisista suuntauksista ja toiminnasta ja valvoo yhteisyrityksen toimien toteuttamista. Toimitusjohtaja vastaa yhteisyrityksen päivittäisestä johtamisesta.

5. Tiedekomiteassa on enintään yhdeksän jäsentä, jotka edustavat tasapainoisesti asiantuntemusta tiedeyhteisöstä, teollisuudesta ja sääntelyelimistä. Tiedekomitea antaa neuvoja, jotka liittyvät vuotuisissa työsuunnitelmissa huomioon otettaviin tieteellisiin painotuksiin sekä vuotuisessa toimintakertomuksessa kuvattuihin tieteellisiin saavutuksiin.

---

[1] Neuvoston asetus (EY) N:o 521/2008, annettu 30 päivänä toukokuuta 2008, polttokenno- ja vetyteknologian alalla toimivan yhteisyrityksen perustamisesta (EUVL L 153, 12.6.2008, s. 1). Asetusta on muutettu neuvoston asetuksella (EU) N:o 1183/2011 (EUVL L 302, 19.11.2011, s. 3).

[2] Neuvoston asetus (EU) N:o 559/2014, annettu 6 päivänä toukokuuta 2014, toisen polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen perustamisesta (EUVL L 169, 7.6.2014, s. 108).

6. Valtion edustajien ryhmässä on yksi edustaja kustakin osakasvaltiosta ja kustakin Horisontti 2020 -puiteohjelmaan assosioituneesta maasta. Sen antaa lausunnon yhteisyrityksen strategisista suuntauksista ja Horisontti 2020 -tavoitteiden saavuttamisesta. Sidosryhmäfoorumi on vuotuinen tapahtuma, jossa yhteisyrityksen sidosryhmät keskustelevat yhteisyrityksen toiminnasta ja voivat esittää kommentteja.

Tavoitteet

7. Yhteisyrityksen tavoitteena on osoittaa vuoteen 2020 mennessä, että polttokenno- ja vetyteknologiat ovat yksi Euroopan liikenne- ja energiajärjestelmien kulmakivistä. Yhteisyritys pyrkii myötävaikuttamaan vahvan, kestävän ja maailmanlaajuisesti kilpailukykyisen polttokenno- ja vetyteknologian alan kehittämiseen Euroopan unionissa.

Resurssit

8. EU rahoittaa yhteisyrityksen ensimmäisen vaiheen (FCH 1) toimintaa seitsemännestä puiteohjelmasta enintään 470 miljoonalla eurolla[3]. Muilta osakkailta saatujen rahoitusosuuksien on oltava vähintään samansuuruisia kuin EU:n osuus.

9. EU rahoittaa yhteisyrityksen toisen vaiheen (FCH 2) toimintaa Horisontti 2020 -puiteohjelmasta enintään 665 miljoonalla eurolla. Tästä määrästä voidaan käyttää enintään 570 miljoonaa euroa osuuteen, joka vastaa teollisuusryhmittymää ja tutkimusryhmittymää edustavien osakkaiden vähimmäisrahoitusosuutta (380 miljoonaa euroa), ja enintään 95 miljoonaa euroa voidaan käyttää osuuteen, joka vastaa vähimmäismäärän ylittäviä osakkaiden lisärahoitussitoumuksia[4].

10. Teollisuus- ja tutkimusryhmittymiä edustavien osakkaiden odotetaan antavan yhteisyrityksen käyttöön ainakin 380 miljoonaa euroa yhteisyrityksen elinkaaren aikana[5]. Tästä määrästä teollisuus- ja tutkimusryhmittymiä edustavien osakkaiden on käytettävä

---

[3] Asetus (EY) N:o 521/2008, 5 artiklan 1 kohta.

[4] Asetus (EU) N:o 559/2014, 3 artiklan 1 kohta.

[5] Asetus (EU) N:o 559/2014, 4 artiklan 1 kohta.

vähintään 285 miljoonaa euroa täydentäviin toimiin, jotka eivät sisälly yhteisyrityksen työsuunnitelmaan[6].

11. Yhteisyrityksen hallinnolliset kulut eivät saa olla yli 38 miljoonaa euroa, ja ne katetaan rahoitusosuuksilla, jotka jaetaan tasan vuosittain unionin ja teollisuusryhmittymää ja tutkimusryhmittymää edustavien osakkaiden kesken[7].

12. Vuonna 2017 yhteisyrityksen lopullinen talousarvio oli 198,6 miljoonaa euroa (2016: 115,5 miljoonaa euroa). Yhteisyrityksen henkilöstön määrä oli 31. joulukuuta 2017 yhteensä 26 (2016: 26)[8].

Komission laatimat arvioinnit

13. Komissio sai kesäkuussa 2017päätökseen loppuarvioinnin seitsemännen puiteohjelman mukaisista yhteisyrityksen toimista sekä väliarvioinnin Horisontti 2020 -puiteohjelman mukaisista toimista, minkä jälkeen se laati toimintasuunnitelmat toteuttaakseen arvioinneissa annetut suositukset. Siksi tilintarkastustuomioistuin sisällyttää kertomukseensa osion, jossa käsitellään arviointeihin perustuvia yhteisyrityksen toimintasuunnitelmia. Osio on laadittu ainoastaan tiedotustarkoituksessa, eikä se ole osa tilintarkastustuomioistuimen tarkastuslausuntoa tai -havaintoja.

---

[6] Asetuksen (EU) N:o 559/2014 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan täydentävät toimet ovat luontoissuorituksia, jotka eivät kuulu yhteisyrityksen työsuunnitelmaan eivätkä sen talousarvioon ja joilla tuetaan polttokenno- ja vetyteknologian alan yhteisen teknologia-aloitteen tavoitteita. Nämä toimet olisi eriteltävä vuotuisessa täydentävien toimien suunnitelmassa, jossa esitetään arvio suoritusten arvosta. Mainitun asetuksen 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti riippumaton ulkoinen tilintarkastaja varmentaa täydentävien toimien kustannukset, joita yhteisyritys, Euroopan tilintarkastustuomioistuin tai unionin elin eivät tarkasta.

[7] Toisen polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen yhtiöjärjestyksen 13 artiklan 2 kohta (asetuksen (EU) N:o 559/2014 liite I).

[8] Yhteisyrityksestä ja sen toiminnasta on saatavissa lisätietoa yhteisyrityksen verkkosivustolla osoitteessa http:// www.fch.europa.eu.

LAUSUNTO

14. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut

a) yhteisyrityksen tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat[9] ja kertomukset talousarvion toteuttamisesta[10] 31. joulukuuta 2017 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja

b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti.

Lausunto tilien luotettavuudesta

15. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen tilinpäätös 31. joulukuuta 2017 päättyneeltä varainhoitovuodelta antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta 31. päivältä joulukuuta 2017 sekä toimien tuloksista, rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti. Kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisesti hyväksyttyihin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin.

Lausunto tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

16. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2017 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat tulot ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Lausunto tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

17. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2017 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat maksut ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

---

[9] Tilinpäätöslaskelmat sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

[10] Kertomukset talousarvion toteuttamisesta käsittävät kertomukset, joissa on aggregoitu kaikki talousarviotapahtumat, ja talousarvion liitetiedot.

Toimivan johdon ja hallintoelinten velvollisuudet

18. Toimiva johto vastaa SEUT:n 310–325 artiklan ja yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen mukaisesti tilinpäätöksen laatimisesta ja esittämisestä kansainvälisesti hyväksyttyjen julkisen sektorin tilinpäätösstandardien pohjalta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tähän velvollisuuteen kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka pohjalta on mahdollista laatia ja esittää tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä. Toimivan johdon vastuulla on lisäksi varmistaa, että tilinpäätöksessä mainitut toiminnot, rahoitustoimet ja tiedot ovat niitä sääntelevien normien mukaisia. Yhteisyrityksen toimiva johto on viime kädessä vastuussa tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

19. Kun toimiva johto laatii tilinpäätöstä, sen vastuulla on arvioida yhteisyrityksen kykyä jatkaa toimintaansa. Toimivan johdon on tuotava tarvittaessa esiin toiminnan jatkuvuuteen liittyvät seikat ja laadittava tilinpäätös toiminnan jatkuvuuden periaatteen pohjalta.

20. Hallintoelinten vastuulla on valvoa organisaation tilinpäätösraportointia.

Tarkastajan velvollisuudet tilien ja niiden perustana olevien toimien tarkastamisen yhteydessä

21. Tilintarkastustuomioistuimen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset, ja antaa tarkastuksensa perusteella Euroopan parlamentille ja neuvostolle tai muille asianomaisille vastuuvapauden myöntäville viranomaisille tarkastuslausuma tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Kohtuullisella varmuudella tarkoitetaan korkeaa varmuustasoa. Kohtuullinen varmuus ei kuitenkaan ole tae siitä, että tarkastuksessa havaitaan kaikki olennaiset virheellisyydet ja noudattamatta jättämiset. Virheellisyydet ja noudattamatta jättämiset voivat johtua petoksista tai virheistä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

22. Tarkastuksessa suoritetaan toimenpiteitä, joiden avulla hankitaan tarkastusevidenssiä tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tarkastajan harkintaan ja arvioon siitä, kuinka suuri on riski, että petoksista tai virheistä johtuen tilinpäätökseen sisältyy olennaisia virheellisyyksiä tai että tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädäntökehyksen vaatimuksia. Näitä

riskejä arvioidessaan tarkastaja arvioi sisäisiä kontrolleja, jotka ovat relevantteja tilinpäätöksen laatimisen ja sen oikein esittämisen sekä tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden kannalta. Tämän pohjalta tarkastaja suunnittelee olosuhteisiin nähden asianmukaiset tarkastustoimenpiteet, mutta tarkoituksena ei ole esittää lausuntoa sisäisten kontrollien vaikuttavuudesta. Tarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuuden ja toimivan johdon esittämien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilien yleisen esittämistavan arvioiminen.

23. Tulojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa komissiolta saadun tuen ja arvioi menettelyt, joilla yhteisyritys kerää palkkioita ja muita tuloja.

24. Menojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa maksutapahtumat, kun menot ovat aiheutuneet ja ne on kirjattu ja hyväksytty. Tarkastus kattaa ennakkomaksuja lukuun ottamatta kaikentyyppiset (myös omaisuuserien hankintaan liittyvät) maksut siinä vaiheessa, kun maksu on suoritettu.

25. EU:n varainhoitoasetuksen 208 artiklan 4 kohdassa säädetyn mukaisesti tilintarkastustuomioistuin on tätä kertomusta ja tarkastuslausumaa laatiessaan ottanut huomioon riippumattoman ulkopuolisen tarkastajan yhteisyrityksen tilien osalta suorittaman tarkastustyön[11].

26. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoja kyseenalaisiksi.

TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINTO

Varainhoitovuoden 2017 talousarvion toteuttaminen

27. Seitsemännen puiteohjelman ja Horisontti 2020 -puiteohjelman toteuttamiseen käytettävissä olevaan yhteisyrityksen varainhoitovuoden 2017 lopulliseen talousarvioon sisältyi 127,8 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 198,6 miljoonaa euroa maksumäärärahoja. Maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli 96 prosenttia ja

[11] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012 (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

maksumäärärahojen käyttöaste 89 prosenttia. Maksumäärärahoja käytettiin lähinnä vuosien 2016 ja 2017 ehdotuspyyntöihin liittyvään ennakkorahoitukseen.

Monivuotisen talousarvion toteuttaminen seitsemännen puiteohjelman yhteydessä

28. EU suoritti vuoden 2017 loppuun mennessä kaikkiaan 386,7 miljoonan euron käteissuoritukset ja 19,1 miljoonan euron luontoissuoritukset 470 miljoonan euron enimmäismäärästä, joka myönnettiin seitsemännen puiteohjelman varoista yhteisyrityksen ensimmäisen vaiheen toteuttamiseen.

29. Vähintään 470 miljoonan euron luontois- ja käteissuorituksista, jotka teollisuusryhmittymän ja tutkimusryhmittymän on määrä maksaa yhteisyrityksen operatiivisiin toimiin, hallintoneuvosto oli validoinut vuoden 2017 loppuun mennessä 396,2 miljoonan euron suoritukset. Yhteisyritykselle oli lisäksi raportoitu vuoden 2017 loppuun mennessä 55,8 miljoonan euron verran operatiivisiin toimiin tarkoitettuja luontoissuorituksia.

30. Teollisuus- ja tutkimusryhmittymiä edustavien osakkaiden kokonaisrahoitusosuudet yhteisyritykselle olivat näin ollen vuoden 2017 lopussa 452 miljoonaa euroa. EU:n osuus oli puolestaan kaikkiaan 405,8 miljoonaa euroa.

31. Yhteisyritys oli sitonut sille ensimmäisen vaiheen toimia varten osoitetuista 490 miljoonan euron operatiivisista ja hallinnollisista määrärahoista[12] vuoden 2017 loppuun mennessä 481,7 miljoonaa euroa (98,3 prosenttia käytettävissä olleista määrärahoista) ja suorittanut maksuja 418,5 miljoonaa euroa. Käynnissä olevia seitsemännen puiteohjelman hankkeita koskevan yhteisyrityksen maksusuunnitelman mukaan vuonna 2018 maksetaan vielä 25,7 miljoonaa euroa ja myöhempinä vuosina 17,4 miljoonaa euroa. FCH 1-ohjelman osalta lopullisen käyttöasteen arvioidaan niin ollen olevan 94,3 prosenttia yhteisyrityksen ensimmäisen vaiheen kokonaistalousarviosta.

---

[12] Kokonaismäärä koostuu EU:n 470 miljoonan euron käteissuorituksesta, joka rahoitetaan seitsemännestä puiteohjelmasta, ja muilta osakkailta hallintokuluihin saatavasta 20 miljoonan euron käteissuorituksesta.

Monivuotisen talousarvion toteuttaminen Horisontti 2020 -ohjelman yhteydessä

32. EU suoritti vuoden 2017 loppuun mennessä kaikkiaan 234,3 miljoonan euron käteissuorituksen enintään 665 miljoonan euron määrästä, joka myönnettiin Horisontti 2020 -ohjelmasta yhteisyrityksen toisen vaiheen toteuttamista varten.

33. Teollisuus- ja tutkimusryhmittymiä edustavilla osakkailla ei ole velvoitetta osoittaa luontoissuorituksina tiettyä vähimmäismäärää yhteisyrityksen toisen vaiheen toimiin. Vuoden 2017 lopussa teollisuus- ja tutkimusryhmittymiä edustavat osakkaat olivat raportoineet 25,1 miljoonan euron luontoissuorituksista operatiiviseen toimintaan[13]. Hallintoneuvosto oli validoinut tästä määrästä 0,6 miljoonaa euroa. Tämä kuvastaa sitä, että yhteisyrityksen toisen vaiheen hankkeet olivat vasta alussa vuonna 2017. Sidottujen luontoissuoritusten määrä oli 31. joulukuuta 2017 mennessä tehtyjen avustussopimusten mukaan 137,4 miljoonaa euroa[14]. Lisäksi hallintoneuvosto oli validoinut 1,3 miljoonan euron verran yhteisyrityksen hallinnollisiin kuluihin tarkoitettuja teollisuus- ja tutkimusryhmittymiä edustavien osakkaiden käteissuorituksia.

34. Teollisuus- ja tutkimusryhmittymiä edustavien osakkaiden on osoitettava yhteisyrityksen työohjelmaan kuulumattomiin täydentäviin toimiin ainakin 285 miljoonaa euroa. Osakkaat raportoivat vuoden 2017 loppuun mennessä jo 558,5 miljoonan euron määrän[15], josta 382,2 miljoonaa euroa oli varmennettu. Tavoitemäärä ylittyi siis huomattavasti. Tilintarkastustuomioistuimella ei kuitenkaan ole valtuuksia tarkastaa täydentäviin toimiin osoitettuja osakkaiden luontoissuorituksia, joten se ei voi antaa lausuntoa niiden luonteesta, laadusta tai tosiasiallisuudesta.

35. Teollisuus- ja tutkimusryhmittymiä edustavien osakkaiden kokonaisrahoitusosuudet olivat näin ollen vuoden 2017 loppuun mennessä 585 miljoonaa euroa (josta 95,5 prosenttia

---

[13] Yhteisyrityksen vuotuinen toimintakertomus s. 36.

[14] Yhteisyrityksen vuotuinen toimintakertomus, s. 13, taulukko 1.1.2.

[15] Yhteisyrityksen vuotuinen toimintakertomus, s. 14, taulukko 1.1.3.

osoitettiin täydentäviin toimiin). EU:n käteissuoritukset olivat puolestaan 234,3 miljoonaa euroa (ks. myös kohta 41).

36. Yhteisyritys oli sitonut sille toisen vaiheen toimia varten osoitetuista enintään 684 miljoonan euron operatiivisista ja hallinnollisista määrärahoista[16] vuoden 2017 loppuun mennessä 407,2 miljoonaa euroa ja suorittanut maksuja 223,3 miljoonaa euroa.

SISÄISET KONTROLLIT

Sisäisen valvonnan kehys

37. Yhteisyritys on ottanut käyttöön rahoitusta ja operatiivista toimintaa koskeviin asiakirjatarkastuksiin perustuvat ennakkotarkastusmenettelyt. Yhteisyritys toimittaa seitsemännen puiteohjelman väli- ja loppumaksujen jälkitarkastuksia edunsaajien luona. Sen sijaan Horisontti 2020 -puiteohjelman hankkeita koskevien kuluilmoitusten jälkitarkastuksista vastaa komission yhteinen tarkastus (Common Audit Service, CAS).

38. Seitsemännen puiteohjelman maksujen osalta yhteisyritys raportoi vuoden 2017 lopussa jälkitarkastusten jäännösvirhetasoksi 1,13 prosenttia[17]. Yhteisyritys käynnisti vuonna 2017 yhdessä tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston yhteisen tarkastustoiminnon kanssa ensimmäisen jälkitarkastuksen, joka kohdistui Horisontti 2020 -puiteohjelman välimaksuihin liittyvistä kuluilmoituksista satunnaisesti ja riskiperusteisesti poimittuun otokseen. Tarkastuksen tuloksista raportoidaan yhteisyrityksen vuoden 2018 toimintakertomuksessa.

39. Tarkastustulokset pohjautuvat yhteisyrityksen sisäisen valvonnan järjestelmän arviointiin sekä tulojen, maksujen, avustusten ja hankintojen tapahtumatarkastukseen. Lisäksi tarkastusta varten käytiin läpi päätökseen saatujen jälkitarkastusten, jotka muun muassa kattoivat havaituista virheistä johtuvia takaisinperintätoimia, joukosta poimittu otos.

---

[16] Kokonaismäärä koostuu EU:n 665 miljoonan euron käteissuorituksesta, joka rahoitetaan Horisontti 2020 -puiteohjelmasta, ja teollisuus- ja tutkimusryhmittymiä edustavilta osakkailta hallintokuluihin saatavasta 19 miljoonan euron käteissuorituksesta.

[17] Yhteisyrityksen vuotuinen toimintakertomus, s. 69 ja 74.

Tilintarkastustuomioistuin sai näiden tarkastustulosten ansiosta kohtuullisen varmuuden siitä, että yhteisyrityksen kokonaisjäännösvirhetaso ei ole olennainen.

MUUT ASIAT

Muiden osakkaiden osuuksista koituva vipuvaikutus

40. Yksi yhteisyrityksen päätavoitteista on koota maksuosuuksia toiminta-alansa teollisuutta edustavilta osakkailta[18]. Yhteisyrityksen perustamisasetuksen mukaan operatiivisen toiminnan ja täydentävien toimien vipuvaikutuskerroin on vähintään 0,67[19]. Vipuvaikutuskerroin määritellään väliarviointia koskevassa kertomuksessa. Yhteisyrityksen vuoden 2017 loppuun mennessä saavuttama kerroin oli 1,32[20], kun huomioon otetaan operatiiviset ja täydentävä toimet (mukaan lukien kerroin 0,35[21], joka koskee vain operatiivisiin toimiin tarkoitettuja luontoissuorituksia). Yhteisyrityksen toisen vaiheen perustamisasetuksessa ei velvoiteta teollisuutta edustavia osakkaita osoittamaan operatiiviseen toimintaan tiettyä vähimmäismäärää luontoissuorituksia[22]. Operatiivisiin ja

---

[18] Asetuksen (EU) N:o 559/2014 johdanto-osan 4 kappaleessa todetaan, että kumppanuuden olisi perustuttava kaikkien kumppanien tasapainoiseen rahoitusosuuteen.

[19] Teollisuutta edustavien osakkaiden yhteisyrityksen operatiivisiin ja täydentäviin toimiin osoittamien vähimmäisosuuksien kokonaismäärä (380 miljoonaa euroa) jaettuna EU:n yhteisyritykselle myöntämän käteissuorituksen enimmäismäärällä (570 miljoonaa euroa).

[20] Tässä arvioidussa vipuvaikutuksessa otetaan huomioon tosiasiallisesti maksetut yksityisten osakkaiden käteissuoritukset (1,3 miljoonaa euroa) lisättynä tehdyissä avustussopimuksissa sidotuilla yksityisten osakkaiden luontoissuorituksilla (137,4 miljoonaa euroa) lisättyinä täydentäviin toimiin tarkoitetuilla varmennetuilla luontoissuorituksilla (382,2 miljoonaa euroa). Määrä jaetaan komission tekemissään avustussopimuksissa sitomien käteissuoritusten määrällä (395,6 miljoonaa euroa).

[21] Tässä arvioidussa vipuvaikutuksessa otetaan huomioon tosiasiallisesti maksetut yksityisten osakkaiden käteissuoritukset (1,3 miljoonaa euroa) lisättynä tehdyissä avustussopimuksissa sidotuilla yksityisten osakkaiden luontoissuorituksilla (137,4 miljoonaa euroa). Määrä jaetaan komission tekemissään avustussopimuksissa sitomien käteissuoritusten määrällä (395,6 miljoonaa euroa).

[22] Asetuksen (EU) N:o 559/2014 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa täsmennetään, että teollisuus- ja tutkimusryhmittymiä edustavien osakkaiden olisi yhteisyrityksen elinkaaren aikana suoritettava rahoitusosuus, joka on yhteensä vähintään 380 miljoonaa euroa. Tästä määrästä vähintään 285 miljoonan euron olisi koostuttava kuluista, jotka ovat aiheutuneet niille yhteisyrityksen työsuunnitelmaan kuulumattomien täydentävien toimien toteuttamisesta.

täydentäviin toimiin tarkoitettujen luontoissuoritusten lopullinen vipuvaikutuskerroin lasketaan, kun Horisontti 2020 -ohjelma päättyy. Tilintarkastustuomioistuimella ei ole valtuuksia tarkastaa täydentäviin toimiin osoitettuja luontoissuorituksia, joten se ei voi antaa lausuntoa niiden luonteesta, laadusta tai tosiasiallisuudesta[23].

TIETOJA KOMISSION LAATIMISTA ARVIOINNEISTA

41. Komission loppuarviointi yhteisyrityksen toiminnasta seitsemännen puiteohjelman yhteydessä kattoi jakson 2008–2016[24]. Yhteisyrityksen toisesta vaiheesta Horisontti 2020 -puiteohjelman yhteydessä laadittu väliarviointi käsitteli vuosia 2014–2016[25]. Arvioinnit tehtiin yhteistyrityksestä annettujen neuvoston asetusten[26] mukaisesti riippumattomien asiantuntijoiden avustuksella. Niissä käsiteltiin yhteisyrityksen tuloksellisuutta relevanssin, tehokkuuden, vaikuttavuuden, johdonmukaisuuden ja EU:n tason lisäarvon näkökulmasta. Lisäksi käsiteltiin avoimuutta ja tutkimuksen laadukkuutta. Arviointien tulokset oli otettu huomioon raportissa, jonka komissio lähetti Euroopan parlamentille ja neuvostolle lokakuussa 2017[27].

---

[23] Asetuksen (EU) N:o 559/2014 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti yhteisyrityksen nimittämä riippumaton ulkoinen tilintarkastaja varmentaa täydentävistä toimista aiheutuvat kustannukset. Sen sijaan yhteisyritys tai unionin elin eivät tarkasta täydentävistä toimista aiheutuneita kustannuksia.

[24] *Final evaluation of the FCH Joint Undertaking operating under FP7* https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/fch.pdf.

[25] *Interim evaluation of the FCH 2 Joint Undertaking (2014–2016) operating under Horizon 2020* https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/fch2.pdf.

[26] Polttokenno- ja vetyteknologian alalla toimivan yhteisyrityksen perustamisesta annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 521/2008 11 artiklassa ja toisen polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen perustamisesta annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 559/2014 11 artiklassa tarkoitetut lakisääteiset komission arvioinnit.

[27] Komission yksiköiden valmisteluasiakirja. *Interim Evaluation of the Joint Undertakings operating under Horizon 2020* {SWD(2017) 339 final}.

42. Yhteisyritys laati vastauksena arvioijien antamiin suosituksiin[28] toimintasuunnitelman, jonka yhteisyrityksen toisen vaiheen hallintoneuvosto vahvisti maaliskuussa 2018. Toimintasuunnitelma sisältää monia erilaisia toimia, jotka yhteisyrityksen on tarkoitus toteuttaa[29], ja osa niistä on jo käynnistetty[30]. Suurin osa toimista on määrä toteuttaa vuosina 2018 ja 2019, kun taas vähäisempää osaa toimista harkitaan seuraavalle ohjelmakaudelle[31].

---

[28] Suosituksissa käsitellään muun muassa seuraavia seikkoja: tarve kehittää valtioiden edustajien ryhmän ja neuvoa-antavien elinten roolia; johdonmukaisuus muihin EU:n ohjelmiin nähden; tarve lujittaa alhaisemmalla valmiustasolla olevaa teknologiaa koskevia hankkeita; lisätään vähemmän aktiivisten maiden osallistumista yhteisyrityksen hankkeisiin ja edistetään alueiden ja korkeakoulujen osallistumista; avustetaan taloudellisissa kysymyksissä (tarkoituksenmukaisempia rahoitusvaihtoehtoja) sekä tuetaan kaupallista käyttöönottoa ja unionin teollis- ja tekijänoikeuksien parempaa hyödyntämistä; parannetaan viestintää sidosryhmien, päättäjien, alueiden ja kansalaisten kanssa niin, että polttokenno- ja vetyalan teknologioiden tunnettuus lisääntyy.

[29] Toimintaohjelmaan sisällytettiin arvioijan suositusten perusteella esimerkiksi seuraavat toimet: vahvistetaan valtioiden edustajien ryhmän roolia; kehitetään alueiden ja kaupunkien osallistumista; parannetaan vuorovaikutusta ulkoisten sidosryhmien kanssa tulevia sidosryhmäfoorumeita ajatellen; vahvistetaan yhteyksiä Euroopan komissioon, jotta koordinointi muiden EU:n aloitteiden kanssa paranee; tehostetaan tulosten levittämistä ja hyödyntämistä.

[30] Muun muassa seuraavat toimet on jo käynnistetty: monivuotisen työohjelman analyysi valtioiden edustajien ryhmän kanssa puutteiden havaitsemiseksi ja yhteistyön kehittämiseksi alueiden ja kaupunkien kanssa; tarkistetaan yhteisyrityksen toisen vaiheen rahoitusjärjestelyistä huolehtivan toimihenkilön tehtäviä ja haetaan siten synergioita muiden EU:n välineiden kanssa (etenkin EIP:n riskinjakorahoitusväline); selvitys suurimman lisäarvon osa-alueista unionin arvoketjuissa (käynnistettiin maaliskuussa 2017); keskustelu hallintoneuvostossa alhaisemmalla valmiustasolla olevaa teknologiaa koskevien toimien sisällyttämisestä monivuotiseen työohjelmaan sen seuraavan tarkistuksen yhteydessä.

[31] Koskee etenkin johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä suhteessa muihin EU:n ohjelmiin liikenteen ja energian aloilla.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Neven Matesin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 2. lokakuuta 2018 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Klaus-Heiner LEHNE

presidentti

Liite

Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta

Vuosi	Tilintarkastustuomioistuimen huomautus	Korjaavan toimenpiteen tilanne (Toteutettu / Kesken / Tekemättä / Ei relevantti)
	Eturistiriidat	
2015	Komissio julkaisi heinäkuussa 2015 yhteisyrityksille ohjeet eturistiriitoja koskevista säännöistä. Ohjeiden yhteydessä julkaistiin eturistiriidattomuudesta annettavan ilmoituksen yleismalli, joka yhteisyrityksen olisi otettava käyttöön menettelyissään.	**Toteutettu**

YHTEISYRITYKSEN VASTAUS

40. FCH 2 -yhteisyritys toteaa[1], että toisen polttokenno- ja vetyteknologian alan yhteisyrityksen perustamisesta 6. toukokuuta 2014 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 559/2014 mukaisesti tilintarkastustuomioistuimella ei ole minkäänlaista oikeutta tarkastaa lisätoimenpiteitä koskevia luontoissuorituksia. Se korostaa kehittäneensä menetelmän, jonka yhteisyrityksen hallintoneuvosto hyväksyi 9.12.2016[2] ja joka mahdollistaa veloittamista, raportointia ja sertifiointia koskevan kattavan lisätoimien valvonnan. Siihen sisältyy myös tarkastusohjelman ja tarkastustodistuksen mallit ulkopuolisten riippumattomien tarkastajien käyttöön.

[1] EUVL L 169, 7.6.2014, s. 108 – 129.
[2] https://www.fch.europa.eu/page/in-kind-additional-activities